

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

2. De Calumniatoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

sicut traditur in Evangelio *Matth. 18. v. 15.* his verbis: *si peccaverit in te frater tuus (quo nomine omnis Christianus intelligitur) corrige ipsum inter te & ipsum solum: si te audierit, lucratus es fratrem tuum, si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos, ut in ore duorum stet omne verbum, quod si non audierit eos, dic Eccl. sic &c.* Si tamen monitio ista privata nihil efficeret, posset fieri denuntiatio apud iudicem ecclesiasticum, etiam ea non præmissa, frustra enim aliquis obligaretur ad actum inutilem, *Nav. Consil. 4. h. 1.*

30 *Canonica* denuntiatio dicitur, quæ ex SS. Canonibus conceditur, ut si impedimentum denuntietur inter duas personas, quæ volunt matrimonium contrahere, vel aliud crimen contra Canones vel à personas ecclesiasticis commissum. Non requirit monitionem præviam, neque tantum ad emendationem spirituales, sed etiam ad poenam Canonicam instituitur vel acceptatur. *c. 9. q. 1. propter. 47. causa. 2. q. 7.* Item ad hanc *Canonicam* denuntiationem etiam referri potest illa denuntiatio, quæ fit ad proprium interesse consequendum. Quamvis enim sapius de iure civili non detur actio, ut propter læsionem ex contractu, quæ non est ultra dimidium iusti pretii. *l. 2. Cod. de Re vindicanda vendit.* nec contra heredem defuncti ex delicto à defuncto commissio, *l. unica Cod. ex delictis defunctor. &c.* In foro tamen Ecclesiastico quoties adversarius obligatur in conscientia, potest denunciari, & ad satisfactionem compelli, cum Ecclesia iudicet de quovis peccato mortali. *c. nov. 1. de iudiciis.* Videantur quæ dixi sup. de Foro compet.

31 *Civilis* demum denuntiatio est, quam faciunt ministri publici ad hoc à Iudice deputati, ut crimina in republica vel civitate commissa scrutentur, & ad iudicium refe-

rant. Non creditur ipsis simpliciter, sed concurrentibus indicibus moventur iudicem inquisitionem instituendam. *l. ea quæ 7. & l. singuli. 14. Cod. de Accusat. Pununtur, si per calumniam detulerint.* Sin autem aliqui saltem probabilitate sunt ducti, & culantur propter necessitatem officii. *l. de Custodia rerum.*

TITULUS II. De Calumniatoribus.

SUMMARIA.

1. Quid sit calumniari, & quæ calumniari possit.
2. In foro Canonico ex consuetudine hodie arbitraria.
3. Presumptio calumnie in accusatore tollitur præsumptionibus contrariis.
4. Quid sit præiudicium, & quæ pena sit.
5. Quis dicatur tergiversator, & quæ pena sit.

TRadunt in hoc Titulo Interpretibus modis delinquant accusatores licet calumniando, præiudicando aut tergiversando.

Calumniari est falsa crimina innocentem per malitiam in quantum deferre. Pena calumnie est, ut calumniator ultra condemnationem in expensis etas ab accusato, notetur infamia, & punitur talione, id est, tali supplicio, quodamine probato affectus fuisse reus. *De ult. Cod. de Calumniatoribus.* De Canonico in *cap. 1. hoc tit.* circa Calumniantes statuitur poena depulsi exilii.

De consuetudine in locum talionis cessit poena extraordinaria pro arbitrio iudicis, & hodie de iure Canonico ex generali consuetudine omnes ferè penas arbitrarías testatur *Val. hoc Lib. V. de Penis. §. 4. in fine.*

Porro licet *Gloss. in cap. 2. hoc tit.*

TITULUS III.
De Simonia, & ne aliquid
pro Spiritualibus exigatur vel
promittatur.

SUMMARIUM.

1. Simonia nomen trahit à Simone Mago, estque species sacrilegii.
2. Simonia est à SS. Canonibus dicatur hæresis, tamen potest esse sine vera hæresi.
3. Ponitur & explicatur definitio Simoniæ.
4. Est alia mentalis, alia conventionalis, alia realis.
5. Emptio & venditio circa Simoniã late accipitur pro quocumque contractu temporali.
6. Spirituali annexum 3. modis accipitur.

Simonia delictum est, quod à Simone Mago nomen & originem traxit, is enim, ut in *Act. Apostolor. 8. c.* legitur, cum vidisset, quod per manus impositionem daretur Spiritus S. obtulit Apostolis pecuniam dicens: *dato & mihi hanc potestatem, ut cuiuscunque imposuero manus, accipiat Spiritum S.* cui respondit Petrus: *pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum DEI existimasti pecuniã possideri.* Est igitur Simonia species sacrilegii, quam SS. Canones variis nominibus detestantur, prout in *c. reperiuntur. 7. caus. 1. q. 1.* appellatur execrabile flagitium, & in *c. 6. h. t.* dicitur pestis sui magnitudine alios morbos vincens. Ejus malitia consistit in irreligiosa, & indigna tractatione rei sacræ vel spiritualis, dum ita vilis putatur, ut in commutationem rerum temporalium venire possit, vel quod dona spiritualia existimantur esse in potestate & commercio hominum, & non potius à solius DEI gratia & gratuita voluntate dependere. Item hoc delictum valde perniciosum est Ecclesiæ, si nimirum Prælatuæ Ecclesiasticæ, ordines, beneficia & similia potius ob turpe lucrum, quàm personarum merita & virtutes distribuuntur.

Ccc ccc

Licet

verbo calumniandi, generaliter doceat, hoc ipso præsumi calumniam, si accusator vel denunciator non probat delictum; advertendum tamen est, hanc præsumptionem aliter probatorem in contrarium, & concurrentibus aliis præsumptionibus & circumstantiis ac juramento accedente posse penitus tolli & purgari, veluti si accusatus prius delicto apud viros etiam graves infamatus fuerit, si accusator delictum saltem semiplenè probaverit, si testes durante judicio ante examen mortui sint: præsertim si necessitas officii, vel justus dolor ad accusandum moveat, ut in personis publicis vel turribus circa res pupillares contingit, *L. 2. Cod. De his, qui accusare non poss.* Item in accusante marito uxorem de adulterio, *L. 6. Cod. Ad L. Jul. de Adult.* prout rectè ad *in. Gloss.* notavit Panor. in *c. 2. h. t. n. 5.*

Prævaricari dicitur ille, qui cum accusat vel denunciasset aliquem de crimine publici iudicii, postea corruptus dissimulavit veras probationes & addidit inefficaces, vel quoquo modo adjuvit reum, ut absolveretur. Poena injungitur prævaricatoribus extraordinaria sive arbitraria, *l. 1. & 2. ff. de Prævaricatoribus.*

Tergiversari (quasi per modum fugientis *tergum vertere*) dicitur, qui post litem contestatam ab accusatione publici criminis peritus desistit. *Tergiversationis* poena ex Senatus consulto Turpilliano statuitur quinque librarum auri, vel alia extraordinaria, *L. 1. in fin. ff. de Prævaricatoribus.* sed ex *l. 1. Cod. ut intra certum tempus criminal. questio terminetur.* quarta omnium bonorum parte cum infamia *tergiversator* puniuntur. De Jure Canonico nulla certa poena præstituta est, ideo dici potest juxta superius dicta, esse arbitriam.

ENGEL IN DECRET. LIBER V.